

REFLEXIÓ DAVANT LES MEVES GERMANES VAQUES

MARÍA LÓPEZ VIGIL

Managua, Nicaragua

El primer aliment que vaig tenir a la vida, el que va començar a desenvolupar el cervell amb el que escric aquestes línies, va ser la llet de la meva mare. Al cap de poc temps, una vaca, moltes vaques, a les quals mai no vaig conèixer per agrair-los-hi, van substituir la meva mare i em continuen nodrint.

Pel túnel de la memòria torno avui a la petita cort on els cosins de la dona que em va alletar –com s’hi assemblen– munyen mitja dotzena de vaques... I allà, present en aquest record, construeixo aquestes reflexions.

No és només a l’Índia. Hi ha diversos llocs d’Àfrica on les vaques són éssers sagrats. Ho són a Soroti, Uganda. Allà, més d’un milió d’homes i dones itesos consideren les vaques el seu tresor més preuat. No només per ser la seva principal riquesa material, sinó perquè senten que són elles les que uneixen el seu poble amb la invisible llum divina. Els iteso posen noms a les seves vaques i consideren diferent la personalitat de cadascuna. A una determinada edat, i en una cerimònia especial, cada nen iteso rep una vaca. Nen i vaca tindran el mateix nom des de llavors i des d’aquell moment el nen jugarà amb la seva vaca i es responsabilitzarà de fer-la feliç. Ho explica el periodista Ryszard Kapuscinski.

Aquestes vaques, estimades i respectades, moren, com morim tots els éssers vius. Però al seu temps. Els iteso mengen la carn d’algunes de les seves vaques, però, abans de fer-ho, els donen a totes una bona vida.

El 2015, per primera i única vegada, el nom d’un nicaragüenc va aparèixer a les llistes dels Oscar de Hollywood. El documental “La Parka” (sobrenom popular de la mort a Mesoamèrica), de Gabriel Serra, va ser nominat a millor documental.

Quan vaig arribar a Mèxic per estudiar cinema em va cridar l’atenció la quantitat de carn que menja la gent. Surts al matí i flaires carn per tot arreu. Em vaig preguntar d’on sortiria tanta carn per alimentar una ciutat de 25 milions de persones... A cap ciutat llatinoamericana havia vist tant consum de carn a la via

pública. Em va venir al cap una imatge de 25 milions de vaques i de 258 milions de persones menjant-se-les. Aleshores vaig cercar un escorxador gran i hi vaig trobar l’Efraín, “La Parka”, i amb ell vaig trobar la mort.

Ho relata en Gabriel en el seu film, que és un dia a la vida de l’Efraín, un home d’uns 40 anys, que des d’en fa 25, sis dies a la setmana, mata diàriament uns 600 vedells. *Quan vaig arribar a aquesta feina em van posar aquest nom: La Parka, la mort, un assassí... Quan les mates, fins i tot ploren.* Li dol a l’Efraín, que no somriu mai en la mitja hora que dura el documental. Massa temps matant, convivint amb la mort.

En Gabriel no va guanyar l’Oscar. Ha projectat la seva pel·lícula a molts llocs de Nicaragua per fer reflexionar els que la veuen. Vol impressionar amb aquells primers plans dels ulls espantats dels vedells en arribar al corredor de la mort, com si sabessin què els ha de passar. Confia que aquestes imatges canviïn ments en aquest país ramader i carnívor que és Nicaragua.

Continuo recordant les vaques de la cort dels meus parents. Elles no saben que són parents dels salvatges urs, que fa uns vuit o deu mil anys van ser domesticats per nosaltres els humans. Avui, mil milions de descendents d’aquells urs que ja no existeixen, habiten el nostre planeta.

Que dolços em semblen els ulls de les vaques... El bisbe Pere Casaldàliga devia pensar el mateix quan va escriure: “Maleït sigui el latifundi / excepte els ulls de les seves vaques”. Segurament veia en aquells ulls els de les vaques que de nen va veure a la cort de la seva família a Balsareny.

Ja gairebé no existeixen corts petites com aquelles, on les vaques també tenen nom, i són ben cuidades, i cada dia donen llet, i de vegades –només de vegades– carn. Avui, 56 mil milions de bovins s’amunteguen en llocs sense ventilació, esperant ser matades cada any per in comptables Efraïns que segurament també han perdut el somriure.

La revolució industrial va transformar en màquines els animals dels quals ens en mengem la

carn. Avui, els vedells –també els pollastres i els porcs– són “produïts” en fàbriques industrials. Des que neixen fins que moren es passen tota la seva vida com a peces d’una incansable i imparabile “línia de producció”.

Les vaques lleteres viuen tota la seva vida amuntegades en espais mínims, han de dormir damunt dels seus propis orins i femtes. Reben cada cert temps menjar, hormones i medicines a través de màquines, a determinades hores són munyides per màquines. No veuen mai els seus germans humans.

Ho denuncia Yuval Noah Harari en el seu potent text “D’animals a déus. Breu història de la Humanitat”: *És probable que tractar animals vius, que posseeixen un món emocional complex, com si fossin màquines causi, als qui així els tracten, no només malestar físic, també un gran estrès social i frustració psicològica.* Com a l’Efraín, La Parka?

Això no obstant, reflexiona Harari: *De la mateixa manera que durant segles el comerç d’esclaus per l’Atlàntic no va ser el resultat de l’odi envers els africans, tampoc la moderna indústria animal està motivada per animadversió envers els animals. Està impulsada per la indiferència. La majoria de les persones que produeixen i consumeixen ous, llet i carn rara vegada s’aturen a pensar en la sort de les gallines, les vaques i els porcs que mengen.*

Menjar carn va desenvolupar els nostres cervells més ràpidament. Ho han demostrat els científics evolucionistes. L’actual addicció a menjar carn ja no desenvolupa els nostres cervells. Potser els debilita, segurament els insensibilitza.

Les conseqüències van més enllà del dany que ens causa als éssers humans. Des dels anys 60 arreu d’Amèrica Central la ramaderia es va convertir en el recurs econòmic privilegiat pels crèdits de les institucions financeres internacionals i de la banca privada nacional per augmentar l’exportació de carn cap al Nord.

El 1981 l’investigador ecologista Norman Myers va publicar un llibre que va titular: “La connexió hamburguesa: com els boscos d’Amèrica Central es converteixen en hamburgueses d’Amèrica del Nord”. Myers va evidenciar com tot es destruïa en convertir-ho en mercaderia: els boscos, els bovins, també els éssers humans... Perquè es matava el bosc per criar bovins,

es mataben bovins per produir hamburgueses i es produïen hamburgueses perquè els treballadors es “matessin” treballant i el temps rendís més... El *fast food* ha avançat imparabile des d’aleshores. El menjar ràpid, clau d’aquesta estratègia, garantia que la gent funcionés també com una màquina... Avui continua augmentant el rendiment dels que treballen i la insensibilitat dels que consumeixen.

Es calcula que entre el 1960 i el 1983 el 60% del crèdit concedit als governs centreamericans es va destinar a desenvolupar la ramaderia. Des d’aleshores Amèrica Central va començar a exportar al Nord cada vegada més carn, cada vegada més barata, a costa de destruir més boscos, convertits massivament en carn bovina. Nicaragua, el país més gran en superfície d’Amèrica Central, mai ha abandonat el model de ramaderia extensiva: sacrifica boscos per dedicar aquestes terres a pastures on criar vedells que seran sacrificats i convertits en hamburgueses que faran rics a una minoria... i obesos a la majoria.

Les vaques dels cosins de la meva mare viuen bé. 56 mil milions de les seves germanes no. Esperen la mort en condicions inhumanes. *I és que elles senten com nosaltres,* diu La Parka.

Pot ser que passin anys fins que es tanquin les indústries que han convertit les vaques en màquines per fer-nos addictes a la seva carn. Què podem fer per avançar aquest moment? Ben poc.

“Però hi ha una cosa que tots podem fer avui mateix: menjar menys carn”. És el missatge que m’arriba d’Avaaz, una organització civil global, que porta més d’una dècada promovent la mobilització de la ciutadania, sensibilitzant-la per actuar, encara que sigui en allò petit, a favor de les Grans Causes, aquestes que poden “tancar la bretxa entre el món que tenim i el món que volem”.

Aquesta sensibilitat també ens ha mogut el Papa Francesc quan a l’encíclica *Laudato Si’* insisteix, no sé quantes vegades, en que “tot està connectat”. I ens recorda que “totes les espècies vives conformen una xarxa que mai acabem de reconèixer i comprendre”, i que “bona part de la nostra informació genètica la compartim amb els éssers vius”.

Estem agermanats, doncs. També amb les vaques. □